

Człowiek kształtuje społeczność, w której żyje, ale i społeczność oddziałuje na człowieka, który do niej należy. Takie dwustronne oddziaływanie jest jednym z podstawowych ludzkich doświadczeń, bowiem społeczność wpisuje się zarówno w ludzkie życie, jak i w proces wychowawczy. Należy wypracować w człowieku właściwą strukturę motywacji, aby było można położyć nadzieję w socjalizacji. Niestety w Kościele w Polsce zbytnio nie podnoszono problemu socjalizacji w sposób wystarczająco systematyczny. Nie określono także dokładnie, jakie miejsce winna ona zająć w refleksji naukowej oraz jak włączyć ją w misję Kościoła. Dlatego wydaje się ważnym zauważenie publikacji *Socjalizacja – wyzwanie współczesności* pod redakcją ks. prof. dra hab. Józefa Stali. Recenzowana książka ukazała się w 2010 roku w wydawnictwie Biblos, jako pierwsza w nowo powstałej serii *Formacja Socjalna*, która posiada jedenastoosobową międzynarodową radę naukową i która powstaje pod redakcją ks. prof. dra hab. Józefa Stali. Na stronie redakcyjnej omawianej monografii znajdujemy informację, iż książka uzyskała imprimatur, a także że recenzję naukową tej publikacji przygotował ks. dr hab. Jerzy Kostorz z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Polskiego.

Omawiana książka składa się ze słowa wstępnego napisanego przez ks. dra hab. Janusza Królikowskiego, prof. UPJPII – Kierownika Polskiego Towarzystwa Teologicznego Oddział w Tarnowie, dwudziestu pięciu artykułów naukowych podzielonych na trzy części: I. *Antropologia i teologia służby* (9 tekstów), II. *Kościół służebny* (7 tekstów) i III. *Postawy służebne* (9 tekstów). Na końcu książki zostały zamieszczone trzy streszczenia w języku niemieckim, francuskim i hiszpańskim, co z pewnością nieco ułatwi zagranicznym czytelnikom zapoznanie się z jej treścią. Autorami tekstów są pracownicy naukowo-dydaktyczni kilkunastu ośrodków naukowych w Polsce. Należy jeszcze podkreślić, że zatroszczono się, aby we wszystkich artykułach znalazły się noty biograficzne i afiliacje autorów. Ma to duży wpływ na jeszcze pełniejsze przyjęcie prezentowanych

treści. W każdym artykule znajdziemy także wykaz proponowanej literatury, wskazujący czytelnikowi sugerowane „drogi” dalszych poszukiwań naukowych dotyczących danego zagadnienia.

Podjęte zagadnienie w recenzowanej książce *Socjalizacja – wyzwanie współczesności* zostało omówione w trzech częściach. W części pierwszej: *Antropologia i teologia służby* zostały poruszone następujące tematy: ks. Janusz Królikowski, *Katolik a uczestniczenie w życiu społecznym*; ks. Wiesław Przygoda, *Podstawy teologiczne pracy charytatywno-socjalnej*; ks. Henryk Szmulewicz, *Motywacja pracy społecznej: odpowiedź na dar Jezusowego miłosierdzia*; Elżbieta Okońska, *Dialog społeczny w służbie człowiekowi. Kilka uwag*; Branislav Kluska, *Idea chrześcijańskiego nawrócenia w procesie resocjalizacji*; ks. Czesław Noworolnik, *Antropologiczne i teologiczne podstawy osobowości wolontariusza chrześcijańskiego według Jana Pawła II*; ks. Tadeusz Michalik, *Katechetyczna formacja sumienia jedną z dróg pomocy człowiekowi*; s. Gabriela Janikula, *Implikacje pastoralno-katechetyczne „Listów” do chorych*; ks. Michał Drożdż, *Starość i jej potrzeby opiekuńcze w perspektywie antropologiczno-etycznej*. W części drugiej *Kościół służebny* omówiono tematy: ks. Robert Biel, *Ku Kościołowi służby*; ks. Krzysztof Bułat, *Działalność charytatywna Kościoła w świetle encykliki Benedykta XVI, „Deus Caritas Est”*; ks. Robert Kantor, *Miejsce działalności charytatywnej w prawie kanonicznym i wyznaniowym. Aspekt normatywny*; ks. Sylwester Jaśkiewicz, *Pomoc człowiekowi a niebezpieczeństwo redukcyjnego pojmowania Kościoła i jego misji na przykładzie teologii wywołania*; ks. Edmund Robek, *Caritas – funkcja zbawcza Kościoła parafialnego*; ks. Krzysztof Czermak, *Dzieła promocji ludzkiej jako integralny element działalności misyjnej Kościoła tarnowskiego*; ks. Jerzy Jurkiewicz, *Działalność charytatywna kościoła w Mediolanie za czasów biskupa Ambrożego*. Natomiast w części trzeciej *Postawy służebne* zaprezentowano tematy: Beata Szluz, *Aktywizująca praca socjalna – współczesne wyzwania*; Magdalena Butrymowicz, *Prawne podstawy opieki społecznej w dwudziestolecu międzywojennym – analiza aktów prawnych*; ks. Konrad Dyrda, *Młodzież wobec wo-*

lontariatu; Marta Lausch-Chudy, *Wychowawcza moc wolontariatu*; Marta Komorowska-Pudło, *Zaburzenia życia rodziny – wybrane obszary jej wspomagania*; Dorota Kornas-Biela, *Niepełnoletnie rodzicielstwo – wyzwanie dla pedagogiki społecznej*; Barbara Rozen, *Pedagogia funkcji służebnej człowieka cierpiącemu*; ks. Krzysztof Sosna, *Młodzież w służbie innym – „wychowanie do postawy pro-społecznej”*; ks. Józef Stala, *Rozpoznanie u początku prawidłowej pomocy – charakterystyka osób z niepełnosprawnością intelektualną*.

Omawiane w recenzowanej publikacji zagadnienia mogą świadczyć, iż jest to materiał niezwykle pomocny w dostrzeżeniu i zrozumieniu rzeczywistych wyzwań, przed którymi staje dziś każdy człowiek, każdy chrześcijanin, który z racji swej przynależności do Kościoła przez chrzest jest zobowiązany do ustawicznej ewangelizacji świata, w którym żyje. Wydaje się, iż również może to być cenna pomoc dla wszystkich tych, którzy na co dzień próbują realizować dzieło ewangelizacji. Ks. dr hab. Janusz Królikowski w słowie wstępnym trafnie podkreślił ważność, aktualność i potrzebę niniejszej publikacji:

Gdy mowa o socjalizacji, jakoś narzuca się skojarzenie z marksizmem, który wiele mówi o problematyce socjalnej, choć jej adekwatnie nie rozwiązuje. Wydaje się, że aby nie budzić podejrzeń, że ulegamy wpływowi marksistowskim, ciągle jeszcze dystansujemy się w stosunku do socjalizacji, a nawet, w sensie szerszym, unikamy bezpośredniego wypowiedzania się na tematy socjalne. Jednak sytuacja społeczna i pytania o miejsce Kościoła w społeczeństwie mimo możliwych dwuznaczności, których niebezpieczeństwo zauważyli już Ojcowie soborowi, każą problematykę socjalizacji odważnie i wszechstronnie podjąć i czynnie włączyć się w naukową refleksję nad nią. Ponieważ, jak zostało wspomniane, socjalizacja nie jest jeszcze dziedziną zamkniętą, ale wciąż stara się określić swoją tożsamość oraz znaleźć dla siebie właściwy zakres oddziaływania,

możemy włączyć się, by z perspektywy chrześcijańskiej wpłynąć na jej kształt oraz pokazać jej specyfikę i możliwości oddziaływania. Tym bardziej jest to możliwe, że problematyka społeczna stanowi stały wyznacznik misji Kościoła oraz ważną dziedzinę refleksji teologicznej, która wniosła już wielki wkład w rozumienie społecznego wymiaru bytu i działania człowieka. Oczywiście nie wystarczy odwoływanie się do przeszłości – pojawiające się nowe sytuacje i otwierające się nowe możliwości działania stawiają przed refleksją chrześcijańską wymóg czynnego uczestniczenia. Na ten wymóg staramy się więc odpowiedzieć na kartach niniejszej publikacji oraz w planowanych na później inicjatywach, ukazujących się w redagowanej przez ks. prof. Józefa Stalę serii *Formacja Socjalna*, a których celem jest objęcie tego wszystkiego, czego potrzebuje Kościół żyjący i działający w świecie współczesnym – w świecie, który jest socjalny ze swej natury (s. 10–11).

O walorach niniejszej pracy zbiorowej stanowią przede wszystkim aktualność i ranga podjętej problematyki, poziom naukowy poszczególnych artykułów oraz profesjonalna redakcja książki, która – chociaż jest pracą zbiorową – pozostaje również zwartą logicznie publikacją. Dlatego polecam ją czytelnikom zainteresowanym zagadnieniem socjalizacji.

Elżbieta Osewska